

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE. Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PRED NOVIMI DIPLOMATSKIMI POGAJANJI

**Nemški državniki gredo v Rim — Francoski poset v Berlinu —
Italija sicer nima denarja, pomagala pa bo z nasveti**

Berlin, 31. julija. Z odhodom angleških ministrov je diplomatska akcija nemške vlade za enkrat končana. Vlada se je zdaj posvetila izključno reševanju notranjih problemov, ki so v zvezi z vedno hujšo gospodarsko in finančno krizo. Državna vlada zaseda zopet permanentno in skoro noč in dan razpravlja o ukrepih, da si, kakor se izrecno povdarja, Nemčija z lastno močjo pomaga vsaj tako dolgo, dokler ne bo mogoče dobiti potrebnega inozemskega posojila. Glede na splošni mednarodni finančni položaj so padli vsi načrti, ki so sloneli na inozemskem posojilu, v vodo. Tudi gospodarski odbor zaseda permanentno in sestavlja predloge novih zasilnih uredb. Do sobote morajo neobhodno iziti nove določbe o ureditvi denarnega prometa. O tem, da bi se dosedanje omejitve omilile ali ukinile, kakor se je sprva napovedovalo, ni niti več govora. Sploh je še veliko vprašanje, ali ne bo morala vlada sploh popolnoma zapreti bank, da si zagotovi vsaj najnujnejša potrebna sredstva za kritje tekočih izdatkov državnega gospodarstva in za izplačilo mezd in plač v industrijskih in drugih gospodarskih podjetjih. Pogajanja med bankami za odlog plačil in medsebojno garancijo, ki se vrše skoro že teden dni, so dosedaj takole uspeli, da je sporazum v načelu že dosežen. Rešiti pa je treba še celo vrsto tehničnih vprašanj, tako da bo do definitivnega sporazuma poteklo še par dni. Velika negotovost je zavladala na denarnem trgu tudi zaradi nesigurnosti angleško-francoskih finančnih pogajanj, ker v Nemčiji še vedno revedo, kako daleč bodo mogle angleške banke ustreči nemškimi željam glede podaljšanja obstoječih kreditov. To je v prvi vrsti odvisno od izida pogajanj med francosko in angleško Narodno banko. Najkasneje do konca prihodnjega tedna hoče vlada vsa ta vprašanja

rešiti in se nato zopet posvetiti diplomatski akciji, ki naj prinese koledno odločitev glede mednarodne pomoči za Nemčijo.

Nova diplomatska akcija

Berlin, 31. julija. Glede bodoče diplomatske akcije se izve iz dobro poučenih krogov, da bodo nemški državniki najprvo posetili Rim. Nemška vlada je že prejela uradno vabilo rimske vlade. Vlada je včeraj o tem podrobno razpravljala in sklenila, da odpotuje kancelar dr. Brüning in zunanji minister dr. Curtius v četrtek iz Berlina v Rim, kjer se bodo nato v petek in soboto vršile konference z italijanskimi državniki. Dr. Brüning želi, da se čimprej zopet vrne v Berlin, da bi mogel pripraviti vse potrebno za poset francoskih državnikov, ki se bo vršil najbrž tudi že v prvi polovici avgusta.

Francija zaupa samo „weimarski“ Nemčiji

Pariz, 31. julija. Kakor poroča agencija Radio, pričakujejo v francoskih krogih, da se prihodnje dni uradno objavilo nemške vlade za poset Lavala in Brianda v Berlinu. Poset naj bi se vršil v prvi polovici avgusta. Nasprotno pa poroča »Journal«, da bodo v Parizu počakali na izid glasovanja na Pruskih glede razpusta parlamenta, ker smatrajo, da bo ta plebiscit merilo razpoloženja v Nemčiji. Francija hoče sklepiti sporazum samo z weimarsko, ne pa prusovsko Nemčijo. Napram Hugenbergovi in Hitlerjevi Nemčiji bo ostala Francija slei ko prej neizprosa. Zato bodo francoski državniki najprvo posetili Rim in šele nato šli v Berlin.

Italijanski nasveti

Rim, 31. julija. Diplomatski razgovori v Parizu, Londonu in Berlinu za-

dajejo fašističnemu tisku mnogo skrbi, ker vidijo v tem nekako izolacijo Italije. Razen na londonski konferenci so bili Italijani od vseh teh velevažnih razgovorov skoraj popolnoma izključeni. »Giornale d'Italia« je že mesec dni pred pariškim sestankom napovedal, da bodo Nemci najprvo, vsekakor pa pred odhodom v Pariz posetili Rim. To pa se ni zgodilo. Zato so fašistični listi ponovno naglasili potrebo, da nemški državniki vsaj sedaj posetijo tudi italijansko prestolico. Naposled se je italijanska vlada odločila, da Nemce sama povabi.

Razmotirajoč o položaju v Nemčiji, povdarja »Tribuna«, da Italija pri finančni podporni akciji ne prihaja v poštev, ker sama išče inozemske pomoči. Ne glede na to pa želi razgovora z nemškimi državniki, ker je treba rešiti tudi celo vrsto drugih problemov, kakor na primer vprašanje razorožitve, glede katerega imata Italija in Nemčija dokaj skupnih interesov, zlasti kar se tiče stališča do Francije.

Glede poseta francoskih državnikov v Rim, ki bi se imel vršiti skoraj istočasno kakor nemških, pišejo italijanski listi, da gre v glavnem samo za pomorski sporazum med Francijo in Italijo. V tem pogledu je interveniral v Rimu in Parizu ameriški zunanji minister Stimson, ki je naglasil, da poaga tudi Amerika posebno važnost na dčsego tega sporazuma, ker je od tega v veliki meri odvisen uspeh svetovne razorožitvene konference, ki naj bi se ne bavlja več z regionalnimi vprašanji, marveč reševala poglobni v celoti. Jasno je, piše »Tribuna«, da se bo med italijanskimi in francoskimi državniki razpravljalo tudi o položaju v Nemčiji. V tem pogledu lahko da Italija dobre nasvete, ker ima bogate izkušnje, kako je treba preprečiti boševizem in uravnotežiti socialne sile v državi.

Katastrofalne poplave v Indiji

Bramaputra je prestopil bregove — Cele pokrajine pod vodo — Mnogo človeških žrtev

Kalkuta, 31. julija. V provinci Asam so nastale katastrofalne poplave. Veleto Bramaputra je prestopil bregove in poplavlil ogromne komplekse. Nešteto vasi je pod vodo. Cela krdela živine so poginila. Nad 30.000 ljudi je brez strehe ter je moralo zapustiti vse svoje

imetje in iskati rešitve v gorovju. Število človeških žrtev še ni znano, je pa po sodbi poznavalcev razmer zelo veliko. Angleške oblasti so poslale na pomoč letala, ki rekonoscirajo položaj in donajajo beguncem živila in zdravila.

Dr. Eckener in prof. Samojlovič sta zadovoljna

»V par dneh smo dosegli več kakor poprej v desetletjih« — »Zeppelin« je davi pristal v Friedrichshafenu

Friedrichshafen, 31. julija. Zrakoplov »Graf Zeppelin« se je davi ob 4.52 vrnil s svojega poleta v polarne pokrajine ter je srečno pristal na tukajšnjem letališču. Ko se je pojavil na vratih gondole Dr. Eckener, ga je več tisočglava množica, ki je čakala na letališču kljub zgodnji jutranji uri, sprejela z viharimi ovacijami. Med zvoki nemške državne himne so nato spravili zrakoplov v hangar, dočim so se udeleženci ekspedicije takoj podali k počitku.

Novinarjem, ki so oblegali dr. Eckenerja in znanstvenega voditelja ekspedicije prof. Samojloviča, je dr. Eckener na kratko izjavil, da je izredno zadovoljen z dobro vožnjo in uspehi ekspedicije. Zrakoplov se je sijajno obnesel in dokazal, da je najsigur-

nejše sredstvo za raziskovanje polarnih krajev. 13.000 km dolgo pot je prevelil brez najmanjšega defekta. Kljub hodim vetrovom in megli se je vršil polet gladko in brez vseh težkoč. Profesor Samojlovič pa je o znanstvenem delu ekspedicije odklonil vsako izjavo, naglašajoč, da ga veže dogovor z ostalimi člani ekspedicije osemnedevni molk. V tem času bodo postavili podrobna poročila in natančno proučili znanstveno gradivo, ki so ga zbrali med poletom. Naglasil je le, da je ekspedicija v par dneh dosegla več, kakor bi mogla poprej, ko še ni bilo zrakoplovov, doseči v dolgih, truda-polnih letih. Danes popoldne ob 5 bodo imeli člani ekspedicije prvo sejo, na kateri bodo pričeli proučevati zbrano gradivo.

Junaški čin bolgarskega kralja Borisa

Z lastno smrtno nevarnostjo je rešil izletnike, ki jih je zasačil neurje na morju

Sofija, 31. julija. Bolgarski listi obširno poročajo o junaskem činu bolgarskega kralja Borisa. Kralj Boris se mudi na svojem gradu v Jeksinogradu. Včeraj popoldne je divjalo nad pokrajino silno neurje. S svojega gradu je opazil nabito poln čoln izletnikov, ki mu je grozila nevarnost, da ga veter prevrne. V najbolj kritičnem trenutku

je prihitel na pomoč motorni čoln. S smrtno nevarnostjo je vodja tega čolna rešil vse izletnike in spravljal tudi čoln na varno. Rešenec je odpeljal v vilo bivšega ministrskega predsednika Cankova, kjer so bili pogostni. Sele tu so rešenci spoznali v svojem rešitelju kralja Borisa.

Tudi Angliji grozi gospodarski polom

Senzacionalno poročilo gospodarske študijske komisije — Če ne bodo izvedeni radikalni ukrepi, preti Angliji usoda Nemčije — Finančna pogajanja s Francijo se bodo nadaljevala

London, 31. julija. Ogromno pozornost v vseh političnih in gospodarskih krogih je vzbudilo poročilo kraljevske gospodarske komisije, ki je dve leti proučevala gospodarski položaj Anglije in je sedaj izdelala obširno poročilo s predlogi, kako bi se mogla preprečiti še hujša gospodarska kriza. Poročilo ugotavlja, da se bo položaj v Angliji silno poslabšal, če ne bodo še pravočasno storjeni koraki, da se to prepreči. Deficit v državnem proračunu znaša najmanj 120 milijonov funtov. Statistika industrije daje naravnost porazno sliko. Ako bi ostalo pri sanaciji angleških financ samo na pol pota, bo sledila Anglija usodi Nemčije, to je, popolnemu gospodarskemu polomu. Zato priporoča komisija v svojih predlogih najradikalnejšo štednjo in predlaga občutno znižanje plač državnim in zasebnim nameščencem. Skupno z drugimi ukrepi bi se dalo na ta način prištediti kakih 90 milijonov in tako znižati ogromni proračunski deficit, kakršnega angleška zgodovina še ne beleži. Naposled ugotavlja poročilo komisije, da angleški funt ni več nepremagljiva trdnjava, ter da je treba to bridko resnico imeti vedno pred očmi. Ni še prepozno, da se zamujeno popravijo, dasiravno bo to mogoče doseči danes z mnogo večjimi žrtvami, kakor pa bi se bilo dalo pred dvema letoma.

Pariz, 31. julija. Današnji listi poročajo, da pogajanja med francosko in angleško Narodno banko niso definitivno prekinjena, marveč samo začasno odgodena, da moreta obe banki predlagani načrt kreditne podpore natanko proučiti. Agencija Havas objavlja danes komunikate, v katerem povdarja, da odločitev angleške Narodne banke še ni znana. Sedaj se obojestransko proučujejo ukrepi, ki bi bili potrebni in proučujejo položaj na finančnem trgu. Verjetno je, da bo prišlo do skupne akcije

ameriške, angleške in francoske emisijske banke za novo ureditev zlatega trga, da bi se na ta način preprečile večje perturbacije na denarnem trgu.

London, 31. julija. Največja paroplovna družba na svetu Royal - Pail v Londonu je zašla v težkoče. Morda v nobeni drugi gospodarski panogi se ne izraža svetovna gospodarska kriza, kakor v prekomorski plovidbi. V zadnjih dveh letih je promet tako zelo padel, da vozijo na nekaterih linijah parniki skoro prazni in ne krijejo niti stroškov pogona. Dočim so prvi leta po vojni Američani skoro preplavili Evropo, se omejujejo sedaj samo še na redka poslovna potovanja. Največji kontingent

potnikov so otvorili do zadnjega izseleženca, a vsled omejevanja priseljevanja v Ameriki je tudi tu nastal skoro popolni zastoj. To je imelo za posledico, da so zašle številne paroplovne družbe v težkoče, ter so morale likvidirati. Le največji koncerni so se še držali. Kakor pa priča primer Royal - Pail - družbe, je sedaj še tem odklenalo. Ta družba, ki je imela največ linij v svetovni plovidbi, se je morala odločiti, da svoj obrat skriči na minimum ter bo odprodala vse podružnice, da tako ohrani vsaj še centralo. S tem bo razpadel največji paroplovni koncern, ki je vzdrževal dosedaj premoč Anglije na morju.

Briand nevarno obolel

Zdravniki so mu za štiri tedne zabranili vsako delo in mu nasyetovali temeljit odmor

Pariz, 31. julija. V političnih krogih so razširjene vesti, da je zunanji minister Briand po svojim povratku iz Londona resno obolel in da vzbuja njegovo zdravstveno stanje mnogo skrbi. »Oever«, ki ima dobre zveze z zunanjim ministrstvom, te vesti zanika in poroča, da je dobil Briand po povratku iz Londona lahen napad astme, da pa ni nobenega vzroka za vznemirjanje. Pariška izdaja »Newyork Herald« pa poroča, da Briandova bolezen ni tako nedolžna, marveč prav resna. Briand ne more spati, nima teka in trpi na težkočah pri dihanju. Zdravniki so mu zabranili za najmanj štiri tedne vsako delo in nujno priporočali, naj gre na svoje posestvo v Cocherelle, kjer naj si temeljito odpočije od zadnjih

naporov. Že ob priliki pariške konference je kazal veliki francoski državnik znake velike utrujenosti. Naporne razprave v Londonu so njegovo zdravje zelo omajale in neobhodno mu je potreben vsaj za nekaj časa popoln mir. Zdravniki so mu zabranili kajenje. Briand je namreč strasten kadilec in pokadi na dan po 50 do 60 cigaret. Briand se bo najbrže udal nasvetu zdravnikov ter odpotoval iz Pariza, tako da najbrže ne bo sodeloval pri skorajšnjih sestankih, ki jih bo imel Laval z nemškimi in italijanskimi državniki. Vsekakor pa upajo, da bo do sestanka Društva narodov že toliko okrevaj, da bo mogel stopiti na čelo francoske delegacije.

Prof. Piccard gre zopet v stratosfero

Bruselj, 31. julija. Profesor Piccard, ki se je proslavil s svojim poletom v stratosfero, se pripravlja na nov polet. Tokrat hoče doseči najmanj višino 20.000 metrov. Najprvo se hoče umakniti nekam v zatišje, da reši cele zabojne pisem in vprašanj, ki jih je prejel iz vsega sveta, nato pa bo napravil poskusni polet v višini kakih štiri do pet tisoč metrov, da preizkusi nove aparate, ki si jih je dal napraviti za nadaljnja raziskovanja v stratosferi. Če bodo poskusi uspeli, se bo še pred jesenjo dvignil v zračne višave in tako dopolnil svoja znanstvena raziskovanja v stratosferi.

Milijonsko darilo ameriškega bogataša berlinski občini

Berlin, 31. julija. AA. Ameriški bogataš Julij Rosenwald je daroval berlinski občini en milijon dolarjev. Denar bodo morali porabiti za zobno kliniko. V kliniki bodo zdravili samo otroke od 3 do 16 let.

Zaupnica španski vladi

Madrid, 31. julija. Po dvodnevni razpravi je španska ustavotvorna skupščina izrazila začasni vladi Alcala Zamorra zaupnico in jo pooblastila, da še nadalje vodi državne posle.

Lindbergov najnovejši polet

Newyork, 31. julija. Znani ameriški prekoceanski letalec Lindberg je davi startal k poletu preko ameriškega kontinenta na Japonsko. Na poletu ga spremlja njegova žena.

Hooverovo vino v Nemčiji

Strasbourg, 31. julija. AA. V Porenju imajo navado, da dajo vsakoletni trgovci posebno ime. Ker je Hoover predlagal moralizatorij, so ga krstili za »Hooverovo vino«.

Silna vročina v Ameriki

Newyork, 31. julija. V zapadnih in srednjih ameriških državah še vedno vlada neznosna vročina. Povprečna temperatura znaša 50 stopinj Celzija, dosega pa tudi do 75 stopinj, tako da se je vse posušilo. Število smrtnih žrtev zaradi solnčarice rapidno narašča in sega v stotine. Najhujše so prizadete države Severna Dakota, južna Dakota, Nebraska, Iowa in Michigan, kjer so to, kar ni uničila suša, pokončale kobilice, ki so se pojavile v takih množinah, da ogrožajo ne samo rastlinstvo, marveč tudi ljudi. Zaradi suše se pojavljajo tudi ogromni gozdni požari. Mnogo naselbin in farm je dočela uničenih. Število človeških žrtev zaradi požarov pa še ni znano.

Prepovedane komunistične demonstracije v ČSR

Praga, 31. julija. Državne oblasti so po vsej državi zabranile za jutri in pojutrišnjem nameravane komunistične demonstracije in obhode, ker se je doznalo, da pripravljajo komunisti velike izgrede.

Bolezen Lloyd Georgea

London, 31. julija. AA. Zdravstveno stanje včeraj operiranega Lloyd Georgea je dobro.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2271.17 — 2278.01, Bruselj 786.37 — 788.73, Curih 1099.05 do 1102.35, Dunaj 792.18—794.58, London 273.71 do 274.53, New York 5624.33—5641.33, Pariz 220.96 — 221.62, Praga 166.94—167.44, Trst 294.75—295.65.

INOZEMSKE BORZE

Curih: Beograd 9.09, Pariz 20.11, London 24.91, New York 512.50, Bruselj 71.55, Milan 26.82, Madrid 46.30, Amsterdam 206.60, Dunaj 72.08, Sofija 3.7175, Praga 15.19, Varšava 57.50, Budimpešta 90.0225.

OUZD kot gospodarski barometer

Statistični podatki OUZD nam kažejo, da traja konjunkturalni val pri nas 7 let

Ljubljana, 31. julija. Mesto starejših kavzalnih narodno-gospodarskih teorij, ki so tolmačile skoro izključno samo gospodarske krize, se v novejšem času vedno bolj uveljavljajo matematično statistične metode. Te nove metode proučujejo pravilnosti in spremembe takozvanih »gospodarskih barometrov«, v katerih se koncentrirajo in reflektirajo vsi gospodarski pojavi. Naš najbolj občutljivejši in najbolj »gospodarski barometer« je število zavarovanih delavcev OUZD v Ljubljani.

V času gospodarskega poleta rabijo podjetja nove delavce. Število članov OUZD narašča. V času gospodarske krize podjetja ustavljajo ali pa omejujejo obratovanje. Število članov OUZD pada. Take spremembe v številu članov OUZD pa niso brez vsake pravilnosti, temveč izkazujejo celo vrsto zanimivih regularnosti in zakonitosti.

Sekularni razvoj članstva OUZD v Ljubljani nam daje sliko o splošni tendenci v našem narodnem gospodarstvu, ki je stalna tudi v daljših časovnih razdobjih, kakor že samo ime pove. Članstvo OUZD izkazuje sekularno naraščanje in sicer povprečno za 5000 članov vsako leto. To naraščanje traja že od leta 1919 dalje (ko je poslovala še Okrajna bolniška blagajna za Slovenijo v Ljubljani). To dejstvo je najsigurnejši znak, da gospodarstvo Slovenije lepo napreduje in da moramo biti v tem pogledu zelo optimistični.

Napredovanje našega gospodarstva se ne vrši enakomerno, temveč valovito, podobno, kakor se menjavajo letni časi, dan in noč itd. Članstvo OUZD izkazuje več vrst valovanja. Najbolj izrazito je konjunkturalno valovanje, katerega povzročajo sistem produkcije. Radi pretiranega optimizma (spekulacije) se nekaj časa producira preko potrebe. Stagnacija v trgovskem prometu, ki mora nato nastopiti, povzroči gospodarsko depresijo ali krizo. Članstvo OUZD izkazuje gospodarski polet od 4.5 let in sicer od začetka 1919 do sredine 1923.

Število zavarovanih delavcev je naraslo v tem času od 30.000 na 76.000. To je bila doba inflacije naše valute. Od sredine 1923 pa do konca 1925, t. j. 2.5 let, je trajala gospodarska kriza, tekoma katere je članstvo OUZD padlo od 76.000 na 72.000. To je bila doba deflacije naše valute. Zelo interesantno je dejstvo, da je članstvo OUZD po končani deflacijski krizi zopet 4.5 let naraščalo, t. j. od začetka 1926 do sredine 1930. Število zavarovancev OUZD se je dvignilo v tem času od 72.000 na 101.000. Od sredine 1930 dalje članstvo OUZD zopet pada. Izgleda, da bo članstvo OUZD zopet 2.5 let, t. j. do konca 1932, ko bi moralo biti konec sedanjega gospodarske krize. Vendar je tako pričakovanje radi kratkega časa statističnega opazovanja še malo verjetno, zlasti ker se v tem kratkem času odigravali izredni gospodarski pojavi, ki se v svoji verjetnosti ne bodo več ponavljali, n. pr. inflacija in deflacija. Vsekakor je pa zelo zanimiva in važna narodno-gospodarska ugotovitev, da traja konjunkturalni val 7 let. Konjunkturalno valovanje članstva OUZD ima vse značilnosti gospodarskih konjunkturalnih valov, od katerih omenimo, da je vzgon daljši od krize in sicer 4.5 napram 2.5 let, kakor je zgoraj omenjeno.

Poleg konjunkturalnega valovanja izkazuje članstvo OUZD še regularno sezonsko valovanje, katerega povzročajo sezonski delavci. Od januarja pa do junija vsakega leta članstvo narašča radi pristopanja sezonskih delavcev, med katere spadajo: stavbni, lesni, poljedelski in drugi delavci. V juliju vsakega leta članstvo nekoliko (t. j. ca 1%) pade, zelo verjetno radi dostopov delavcev. V avgustu doseže sezonski svoj maksimum in nato začne padati do konca leta. Število vseh sezonskih delavcev OUZD znaša ca 20.000 ali eno petino vsega članstva.

Končno je opažati na članstvu OUZD še takozvane residualne oscilacije, katerih pa ni mogoče vnaprej določiti, ker ni opažati na njih nikakršne zakonitosti ali pravilnosti. Residualne oscilacije članstva povzročajo slučajni pojavi, n. pr. izredno huda zima v začetku 1929, reforma zavarovanja v letu 1922, slučajne zaposlitve delavcev itd. Residualne oscilacije so manjšega obsega in so torej statistično in gospodarsko manj pomembne.

Kaj pa Rožna dolina?

Razvija se in napreduje z ameriško naglico tako, da je prekosila celo Ljubljano

Ljubljana, 31. julija.

Na zahodu Ljubljane se razveta bujna roža po vseh zakonih napredka, vendar pa tiho ter skrito kot kopriva za plodom. In najbrž meščani to divno rožo tudi smatrajo za koprivo, saj so jim skoraj povsem neznan njene prelesti, komaj da vedo, kje je zahodni del mesta in kje se začne Rožna dolina. Kajti v Rožni dolini ni niti Čada in ne drugih podobnih privlačnih točk. Rožna dolina je za Ljubljance konec sveta, saj je ne pojo niti pesmi kot Šiško in Vič, niti se ne more ponašati z zeljem in salato kot Trnovo.

Vendar bi se lahko o Rožni dolini toliko lepega povedalo. Nekaj se pa vsekakor mora, da se ji oddoljuje, ker smo ji delali krivico, opisati bi jo bilo treba vsaj toliko, da bodo ljudje vsaj vedeli, kje so, če zaidejo tja in da ne bodo pošiljali v Ljubljano SOSov, če bodo blodili v tem labirintu ameriških cest, v kraju tisočih jezer.

V Rožni dolini je namreč poleg drugih lepote tudi mnogo jezer, sicer miniaturnih, ki jih imenujejo domačini z nepočitnim imenom »bajere«, kar pomeni menda isto kot barje ali ribnik. Značilnosti je še mnogo, ki odklikujejo ta kraj celo pred slavo Ljubljano. Naglasiti je tudi treba, da Rožna dolina ne spada pod mesto. To vam je kar cela republika zase, sicer pa Rožnodolinci niso revolucionarni ter priznavajo navlado viškega, odnosno glinškega župana. Kljub temu se seveda ne puste »triazirati« od nikogar in jim je podvig Rožne doline ena prvih brig in delo v ta namen sveta dolžnost. Skrbre za lepoto svojega kraja celo mnogo bolj kot Ljubljanci. Sicer v Rožni dolini ne izhaja noben časopis, v katerem bi se Rožnodolinci potegovali za napredek in interese svojega naselja kot delajo Ljubljanci, so namreč mnogo bolj realni ter se udeležujejo v Olespevalnem društvu. Toda preveč jih tudi ne smemo hvaliti in je treba njih zasluge in delo diplomatično zamočiti, če radi tega, da se nam ostane kaj malega za kritiko.

Če hočemo biti kratki, je karakterizirati Rožno dolino kar naravnost: ameriška vas, če verjamete ali ne. Ni pa le zaradi tega ameriška, ker je prekrita s pravokotnimi cestami po ameriškem sistemu in tudi po dolarih ne diši, pač pa so hiše kar ameriške, čeprav niso nebotičniki. Tu namreč raste hiše kar čez noč kot gobe po dežju ter se uveljavljajo vsi slogi, ki še nimajo imen, lahko pa rečemo, da so ameriški, ne da bi koga s tem užalili. Poleg tega je pa tudi mnogo Rožnodolincev Američanov, svoje lične hišice so si namreč prislužili onkraj velike luže, da so jih potem postavili na lepe rožnodolinske lužice. Razvoj Rožne doline je tudi povsem ameriški. V nekaj desetletjih je zraslo na popolnoma močvirnih tleh, idealnem žanjem svetu, lepo naselje, ki šteje zdaj že 19 cest. Prvotno je to bila tipična delavska četrt, kot je n. pr. Vodmat, zadnja leta so se pa priče med nizkimi hišami že šopirili prave mestne vile, kakršne so na bližnjem Podrožniku. Zato tudi prehaja Podrožnik v Rožno dolino, da ne veš kje, ter sta zdaj že eno naselje.

Rožna dolina je zdaj aktualna zaradi kanalizacije. In da ni kar tako od muh, nam dokazuje že to, da jo kanalizirajo prej kot severni del mesta, Bežigrad in Šiško. Tam so zgradili glavni kanal le do Dunajske ceste po Pokopalski ulici ter se še ne ve, kdaj ga bodo naprej. Tako je torej predmetje prekosilo mesto; tudi v tem pogledu ameriški napredek.

Te dni so v Rožni dolini razkopane skoraj vse ceste, nedavno pa so tudi v resnici bile vse. K sreči ni tu kljub vsem ameriškim značilnostim avtomobilskega prometa in tudi drugih vozil ni mnogo videti. Rožna dolina je ob strani ter se vrši glavni promet skozi Glince po Tržaški cesti. Skozi Rožno dolino od ljubljanske strani namreč ne pride drugam kot po vijugasti in slabi cesti na Brdo in Vič, kamor pa gre malo, ker je Tržaška cesta za to primernejša.

Ceste so prav za prav razdeljene, grozni prepadi zvezo se tu in tam ter še nobena cesta ni vsa uporabna za promet. Kjer so pa že jarke zasuli, so se ostali kupi izkopane zemlje in na kraju jarkov grebeni. Toda za napredek so to najnevarnejše žrtve, ki jih doprinašajo Rožnodolinci. Nič se ne pritožuje zoper barikade in barijere, celo z navdušenjem jih preskakujejo in naskakujejo in nihče se niti zdi noče seliti, ker bi moral prepeljati pohištvo z letalom. Vendar imajo Rožnodolinci vražjo srečo, še nebo jih protežira. Če bi zdaj nekaj dni deževalo, bi ne bilo v tej krašni dolini tisoč jezer, nego samo eno, seveda z otoki, kupi materiala, ki bi zajezili vodo na cestah. Ne, Rožnodolinci je že izgubila značaj Benetk ali Venezije. Niti komarjev ni več toliko, kot jih je bilo prejšnja leta. Tu in tam se sicer vidi od nekaterih cestah močvirje, kjer uspeva trstika in se rede toleste žabe — neovirano, ker ti ljudje niso žabarji.

V gornjem delu naselja, ob Večni poti so že vse ceste kanalizirane. Zbiralni kanal za Rožno dolino je izpeljan v Cesti IX., v spodnjem in zgornjem delu te ceste je bila cev položena že pred dnevi, včeraj pa so jo položili še na sredi. Na cesti IV. je kar mrgoleto delavcev. Razvrščeni so bili tako na gosto, da so se komaj gibali. Sami tučni bratje. Zdi se, kot da so domačini pretinili za takšno delo, menda jih je pri vseh kanalizacijskih delih le toliko, da jih preložejo na preste. Skoraj povsod pri kopanju so ob strani oprezali brezposelni delavci, Ličani in drugi z juga, kot da čakajo, kdaj bo kakšen vrzel od sebe kramp ter ga bo treba nadomestiti.

Če obrnemo Rožni dolini hrbet ter gremo po Cesti XVII. do železnice, pridemo na Glince, na Cesto XV. Takoj na desni je velik prostor poln betonskih cevi različnih profilov poleg pa je postavljena velika lop-pa pod katero izdelujejo te cevi s strojem na električni pogon. Dinamo žene tudi obenem stroj za mešanje betona. S strojem naredijo v 8 urah okrog 120 cevi (120 m) srednjeevekega profila, delajo pa lahko na stroj cevi do 70 cm profila, večje izdelujejo ročno. Tu je torej tvornica za vse kanalizacijske

PRIDE!

Najnovejša dunajska opereta
najslavnejši arif, petja in melodij

V carstvu valčka

V glavnih vlogah najslavnejši zvezdniki filmskega neba!
Gretl THEIMER, Ernst VEREBES, Charlotte SUSA, Szöke SZAKAL

PRIDE! PRIDE! PREMIERA!

Elitni kino Matica

cevi za Vič, Glince, Rožno dolino in zapadni del mesta.

Na Cesti I., Glince, ki je podaljšek rožnodolinske Ceste IX., je bilo včeraj tudi vse živo. Začeli so kopati jarek za zbiralni kanal. Nekateri koparji so imeli na sebi samo spodnje hlače in srajco, bili so tudi bosi in gologlavi. Ko jih vidiš takšne pri naporu delu, ugibaš, ali jim je tako vroče, ali so v resnici že goli. Morda ni res: nekateri hočejo biti ta čas goli po vsej sili, zopet drugi pa morajo biti.

Kaj hočemo, tudi v Ameriki je tako kot v Rožni dolini in na Glincah.

Znižanje cen mesa v Ljubljani

S 1. avgustom t. l. so cene mesa v Ljubljani sledeče:

Govedina:

Zadnji del	prednji del
I. 17.—	14.—
II. 15.—	12.—
III. 10.—	8.—

Teletina:

I.	II.
I. stegno, pleče, ledvična pečenka 16.—	12.—

Svinjina:

Domača:	kare	vrat (šink)	rebra
22.—	18.—	16.—	
Hrvaška:	20.—	16.—	14.—

Te cene so se določile sporazumno z mesarsko zadrugo po daljših posvetovanjih in veljajo za blago s priklado. Za meso brez priklade veljajo pribitki, kakor jih je svojčas objavilo tržno nadzorstvo s posebno odredbo.

MESTNO TRŽNO NADZORSTVO
V LJUBLJANI.

K gornjemu obvestilu tržnega nadzorstva pripominjamo, da so s tem znižanjem cene mesa v Ljubljani najnižje v primeri z drugimi mesti in da mesarji z njimi niso zadovoljni. Zato nameravajo vložiti pri banški upravi spomenico podprto s točnimi kalkulacijami.

Še o sprejemnih izpitih

Ljubljana, 31. julija.

Mnogo skrbi je povzročil našim staršem novi pravilnik prosvetnega ministarstva, ki uvaja sprejemne izpite za vstop na srednje šole. Pa tudi »kandidatoma« za srednje šole ni vseeno, če je treba polagati za sprejem izpite ali ne. Zato te dni mnogi tuhtajo pravilnik, ki ga je izdalo prosvetno ministarstvo in ki določa, kdaj in kako se morajo polagati omenjeni izpiti.

Najprej je treba naglasiti, da brez izpita ne sprejmejo nikogar na srednje šole, nihče ni izvezt. In kot je bilo razvidno iz naše objave že včeraj, se lahko javijo k izpitu le učenci, ki so dovršili vsaj 4 razrede osnovne šole z najmanj dobrim uspehom. Prošnje je treba vlagati na ravnateljsva šol ter predložiti zadnjo šolsko izpisevalno in krstni list in sicer od 24. do 26. avgusta. (Včeraj je bilo pomotoma rečeno septembra.)

Kdor hoče položiti izpit, mora biti dobi kakor dobro podkovan v srbohrvaščini, materinščini in tudi v računstvu, kar se je pa lahko naučil že na osnovni šoli, če je bil kolikšak marljiv. Zato je bojazen pred izpitom neupravičena. Pri nas ni nedržavnih šol, zato tudi ne bo nihče delal izpitov za sprejem na nedržavno šolo, kjer je tudi treba znati jezika tiste nedržavne šole.

Izpit iz učnega jezika, to je pri nas slovenščina, je plemenit in učenec mora znati čitljivo in pravilno pisati po diktatu, to se pravi, pri izpitu bo član komisije narekoval učencu kakšno besedilo, seveda ne tako hitro, da bi ubogi »kandidat« moral stenografirati. Brez posebne treme bo šlo vse gladko od rok. Ako bo besedilo, ki ga bo narekoval gospod pri izpitu, srbohrvaško, bo moral znati učenec pisati tudi nekoliko v cirilici, sicer se pa piše pri nas samo v latinici.

Pri učenem izpitu bo moral učenec vedeti povedati, kaj je samostalni, pridevnik, glagol, sklanjati in spregati bo tudi moral ter vedeti, kako se postavljajo besede v stavku, to se pravi poznati bo moral stavkovni besedni red, da ne bo metal n. pr. glagolov na konec stavka. To pa menda ni najhujše in koga v resnici mika »višja učenost«, bo to opravil z lahkoto.

Pri računstvu učenec ne bo smel biti v zadregi; če mu bodo veleli pisati čista števila do milijona, vedeti bo moral seštevati, odštevati, deliti in množiti, torej vse štiri osnovne računske operacije, poznati bo moral mere in druge enote, denarne, ter kaj je kg ali dkg itd., to se pravi znati mora popolnoma zanesljivo malo računico, ki jo trka absolutizirajo v osnovni šoli.

To je pa tudi vse, zato si naj učenci ne belijo glav in starši ne pulijo las, vse bo šlo po sreči ter si ni treba nikomur greniti počitnice zaradi takšne malenkosti, morda še marsikateri »kandidat« ve mnogo več kot bo potreboval.

Toda preveč se naj tudi ne zanaša na svojo bistroumnost.

Lesni trgovec Istenič pred sodiščem

Ljubljana, 31. julija.

Pred malim kazenskim senatom se bo v torek 4. avgusta dopoldne vršila velika razprava proti lesnemu trgovcu Francetu Isteniču, rojenemu 28. septembra 1889 v Brezovici pri Ljubljani. Istenič je obtožen zločinstva prevare in prestopka malomarnega bankrotstva. Isteničeve manipulacije s kavčijami bodo mnogim Ljubljancem še v dobrem spominu. S Francetom Piškurjem je l. 1923 v Ljubljani ustanovil lesno trgovsko družbo »Unita« z glavnico 20.000 Din. Družba je bila vpisana v trgovski register Ljubljanskega deželnega sodišča. Družabnik Piškur pa je že čez nekaj mesecev izstopil ter svoj delež odstopil Isteniču, ki je potem trgovino sam vodil.

»Unita« nekaj let sploh ni mnogo delovala, šele leta 1925 se je začela baviti z večjimi posli. Poslovanje družbe je trajalo do 1928, naka je družba zašla v velike materialne težave. Istenič je skušal na prebrisan način priti do denarja. Anonsiral je v listih, da išče večja lesna družba uslužbenca, zmožnega kavcije. Istenič je res kmalu dobil več ponudb. Od nameščencev je zahteval položitev kavcije, ki naj bi se obrestoval. Res se je javilo več brezposelnih, kavcije zmožnih privatnih uradnikov, izvežbanih v lesni stroki. Izročali so mu večje kavcije, ki jih pa Istenič ni založil pri denarnem zavodu, marveč je denar porabil zase. Na ta način je izvalil od 14 oseb 78.800 Din. S temi manipulacijami se je skušal obdržati na površju, pa ni šlo.

Lani poleti so prišle njegove manipulacije na dan. Bil je aretiran in je bila proti njemu uvedena kazenska preiskava, ki je trajala nad 10 mesecev. Nekateri privatni nameščenci so mu izročili za kavcije lepe zneske, tako Ivan Rudolf 10.000 Din, Fran Suster 9000, Fran Mejač 10.000 Din, Ivan Brenčič 6000 Din, drugi pa po 2000 do 3000 Din.

Nove mednarodne telefonske zveze

Po odredbi prometnega ministra je bilo odprtih več novih mednarodnih telefonskih prog med Jugoslavijo in tujimi državami. Navesti hočemo samo one nove telefonske zveze, ki vežejo kraje v dravski banovini z inozemstvom.

Z Avstrijo: Zidani most-St. Pölten (3.45 zl. fr.). Sv. Janez ob Boh. jezeru-Krumpförf, Verlach, Maria Wörth, Pörschach am Wörthersee, Reinfnitz am Wörthersee, Villach in Warmbad-Villach ter Bled-Rosenbach (1.50 zl. fr.). Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru-Eisenkappel-Bad Velach, Klagenfurt, Völkermarkt (2.70 zl. fr.). Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru-Bad Gastein, Graz, Heiligenburg, Malnitz, Millstadt in Seeboden am Millstättersee, Spital a/d. Drau in Techendorf am Weisensee (3.45 zl. fr.). Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru Wien-Sommering, Neukirchen, Reichenau, Baden, Glögnitz, Klosterneuburg, Lising Mödling, Feslau in Wienerneustadt (4.20 zl. fr.). Zvišana je taksa od 15. maja za naveden telefonski pogovor na progi Gornja Radgona-Bruck a/d. Mur in Leoben od 2.70 na 3.45 zl. fr. Smartno pri Litiji-Wien (3.45 zl. fr.). St. Jurij o Taboru-Wien (3.45 zl. fr.). Belčinci-Radkersburg (1.50 zl. fr.). Belčinci-Leibnitz in Graz (2.70 zl. fr.). Belčinci-Wien (3.45 zl. fr.). Muta-Villach in Graz (2.70 zl. fr.). Muta-Wien (3.45), Muta-Linz in Salzburg (3.90). Muta-Innsbruck (4.35). Maribor-Leibnitz (1.50 zl. fr.) in Maribor-Indendorf (2.70 zl. fr.).

S Češkoslovaško: Maribor-Dvur Kralove nad Labo (4.95 zl. fr.). Sv. Janez ob Boh. jezeru-Češke Budějovice (4.80). Sv. Janez ob Boh. jezeru-Praga-Pizen-Liberec, Marianske Lazne in Karlove Vary (5.46). Konjice-Praga (4.95) ter St. Jurij ob Taboru-Praga in Zatec (4.95).

Z Madžarsko: Bled - Budimpešta (5.40) in Tržič z vsemi mesti na Madžarskem (1.80).

S Francijo: Maribor z vsemi francoskimi kraji, taksa se plačuje po kraju, kar velja tudi za Bled, ki ima telefonsko zvezo z vsemi francoskimi kraji.

Z Nemčijo: Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru z vsemi kraji v Nemčiji, naša tarifa znaša 2.10 zl. fr., za Nemčijo se pa ravna po kraju.

S Švico: Bled z vsemi kraji v Švici, tarifa 7.60 zl. fr.

Z Italijo: Celje-Villa del Nevoso (2.25 zl. fr.). Ljubljana-Villa del Nevoso (1.80), Maribor-Padova (3), Maribor-Venona in Milan (3.60), Maribor-Genova-Torino in Rim (4.20), Ljubljana-Genova (3.45), Marija Bistrica-Milano (3.60), Marija Bistrica-Postojna in Trst (2.25).

Nestrapnost.

— Papa, koliko bom moral biti star, da bom smel delati vse, kar bom hotel?

— Tega ti ne morem točno povedati, simko, kajti take starosti ni še nihče dočakal.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek 31. julij katolični Ignacij, pravoslavni: 18. julij: Jelenica, Emilij.

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matica: Zaprt.

Kino Ideal: Mladost — norost.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Sušnik, Marijin trg 5; Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 31. julija.

Včeraj ponoči se je splazil na dvorišče gostilne Franciške Trohe na Kodeljevem neznani vlomilec, ki se je vthotapil najprej skozi okno v gostilniško sobo, nato pa lamkaj navrtal vrata v kuhinjo in vdrl še v shrambo. Neznane pa je najbrž iskal samo denar in se drugih predmetov ni dotaknil. Ker tudi do denarja ni prišel, je slednjič odšel, ne da bi kaj opravil. Gostilničarka ima škodo samo na polomljenih vratih, in sicer znaša ta okrog 100 Din.

Velik strah so doživeli včeraj ponoči tudi 3 dekleta, stanujoča v prillitnem stanovanju hiše št. 25 na Resljevi cesti. Malo pred polnočjo je preskočil ograjo neznani, dozdnevno mlad možiki, ki je odtrgal od ograje kolček in pričel razdirati železno mrežo na oknu. Neznane je že precej pokvaril mrežo, ko so se dekleta prebudila in jela klicati na pomoč. Krikov se je neznane prvotno prestrašil in zbežal, pa se je kmalu vrnil, naka ga je prepolil neki domov se vračajoči železničar, stanujoč v isti hiši. Zdi se, da v tem primeru ni šlo za vlomilca, temveč le za preveč navdušenega vasovalca, ki je hotel ponagajati mladim dekletom.

V Ljubljani danes ni bila prijavljena nobena tatvina, kar pomeni, da so dobili takov velik respekt pred policijo. Seveda je treba upoštevati tudi dejstvo, da smo sedaj v poletju in da so tatovi na »počitnicah«, to se pravi, da delujejo rajne zunaj na deželi. Njihova sezona se bo najbrže pričela zopet z nastopom jeseni in bo tedaj treba vse bolj paziti na sumljive tipe, ki jih v Ljubljani nikoli ne manjka.

V Horjulu je bil te dni izvršen velik vlom v trgovino Konsumnega društva. Vlomilec je vdrl v trgovino skozi okno in odnesel več kosov različnega sukna, ševjota in popelina, v vrednosti okrog 15.000 Din. Vodstvo Konsumnega društva je obvestilo o drznem vlamu takoj policijsko upravo v Ljubljani in prosilo, da so odposlali v Horjul detektiva s policijskim psom. Na podlagi prstnih odtisov so dognali, da je bil med vlomilci tudi 30-letni Vekoslav H., doma iz Ljubljane, ki se je pa večkrat zadrževal v Horjulu. Imenovan je takoj po vlamu neznankam izginil in ga oblastva doslej še niso mogla prijeti.

Orožniki zasledujejo tudi 49-letnega Engelberta S., po poklicu trgovskega potnika, ki je osleparil trgovca Antona Šavnika iz Škofje Loke za 5000 Din vrednosti v blagu in neznano kam pobegnil.

Od svojega očeta, stanujočega v Zeleni jami je pobegnil že 21. t. m. 15-letni kleparški vajenec Avgust Gajšek. Pogrešani je srednje postave, dobro razvit, okroglega obraza, modrih oči in obleden v delavsko obleko.

Živ poštni paket

Na londonskem letališču so doživeli v soboto veliko presenečenje. Ko se je spustilo na tla letalo, ki prevažal med Brusljem in Londonom zračno pošto, so našli v njem tudi živ poštni paket, ki ga je bila bruselska glavna pošta sprejela in odposlala. Šlo je za mladelega belgijskega novinarja Landschera. Na vratu je imel obešeno tablico z naslovom londonskega prejemnika. Tudi odpošiljatelj je bil točno označen. Ta poštni paket se je izročil sam bruseljski glavni pošti, kjer so najprej zmajevali z glavami, potem so pa pošiljko sprejeli.

S podjetnim novinarjem so ravnali kakor z vsakim drugim paketom. Najprej so ga stehali, potem so pa zahtevali, naj plača pristojbino po svoji teži. Plačati je moral 2 funta in 8 šilingov, za vožnjo iz Bruslja do Londona bi moral pa plačati 4 funte tako, da je precej profitiral. Samo da ni sedel udobno v naslanjaču, kakor drugi potniki, temveč se je moral stiskati v skladišču med paketi. Pa tudi to mu ni bilo težko, kajti pot od Bruslja do Londona traja po zraku samo dve uri. Landscher se je hotel vrniti tudi nazaj po zraku, toda londonska zračna pošta je dejala, da živih paketov ne sprejema. Šala se je torej posrečila belgijskemu novinarju samo na polovico.

Po ordinaciji.

— Če bi poslušal nasvete svojega zdravnika, bi ne smel tri leta jesti mesa, nikamor bi ne smel na počitnice, ne mogel bi si kupiti nove obleke in tudi v kino bi ne smel hoditi.

— Kaj ti je pa svetoval?

— Naj mu plačam, kar sem mu dolžan.

Cirkus.

Krotilec: Zdaj vam pokažem, kaj se pravi dresirati zveri. Lev in koza nastopita skupaj.

Klovni: Kaj se ta dva razumeta? — Navadno se, če se pa ne, kupim drugo kozo.

Vestna žena.

— Prijatelj, ne morem ti povedati, kako vestna je moja žena. Ko je odhajala na počitnice, mi je obljubila, da mi napiše včasih par besed. In res mi je včeraj že pisala.

— Gotovo si bil vesel njenega pisma. — Ne posebno. Napisala je res samo par besed in sicer »pošlij denar«.

500 ml v minutu
kasa tudi naposled

vedal.

